

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna
APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul:

Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe

se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiilor

un șir peti 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiile

se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

La desvelirea statuei lui Ion I. C. Brătianu

— Cuvântul înalt Prea Sf. Mitropolit NICOLAE al Ardealului
în 27 Noembrie 1938, București —

Providențialul bărbat, Ion I. Brătianu, însuflețit de credința în tăria neamului românesc pe care l-a înălțat pe culmile unde se află astăzi, va fi pentru toate veacurile una dintre figurile cele mai grăitoare ce le-am avut în luptele desfășurate în războiul de întregire a românilor și în înfăptuirea reformelor sociale în România Mare.

În fața monumentului, desvelit acum în capitala țării, s'a săvârșit o comemorare vrednică de amintirea celui ce a fost unul din neuitații făuritori ai acestei țări, omul care și-a împlinit, până la sfârșitul vieții, toate îndatoririle sale către Țară, Neam și Rege.

Cu ocazia solemnității de Duminică, I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae al Ardealului a ținut cuvântarea următoare:

Monumentul acesta ridicat întru memoria și prăstăvirea marelui Ion I. C. Brătianu nu e decât exteriorizarea monumentului neperitor mai tare decât arama, pe care întreg neamul românesc i-l-a ridicat în sufletul său. Conștiința națională, în care trecutul românesc e forță vie, iar amintirea faptelor istorice înălțătoare e flacăra ce luminează drumul în viitor și menține avântul dragostei de neam, are pe Ion I. C. Brătianu așezat la loc de frunte, cetluit cu cel mai înalt moment al istoriei noastre, cu cea mai decisivă clipă a destinului nostru național.

Dumnezeu, în marea Lui milostivire pentru neamul nostru, a orânduit ca să-i dea în împrejurările cari cuprindeau în ele posibilitatea înfăptuirii visului milenar al întregirii naționale și omul înzestrat cu toată destoinicia corăspunzătoare pentru a smulge acestor împrejurări ceea ce ascundeau în ele. Dacă împrejurările acelea au fost o întocmire a Providenției, nu mai puțin providențială a fost și prezența lui Ion I. C. Brătianu în mijlocul lor. Dotat cu însușirile superioare ale celor capabili să prezideze și să cârmuiască cu înaltă înțelepciune și cu sânge rece orânduirea evenimentelor la marile cotituri ale istoriei, Ion I. C. Brătianu a concentrat în momentul central al istoriei românești toată voința neamului de a-și realiza marile sale aspirațiuni, dar și toate calitățile de adâncă cugetare politică și de sigură prevedere, puse în slujba acestei voințe. Energiile neamului, grija lui de a nu greși, experiențele multisekulare, toate erau adunate în ceea ce au ele mai bun, în sufletul lui Ion I. C. Brătianu, în voința lui dărză și neclintită de a înfăptui în sfârșit ceea ce nu mai putea rămânea neîmplinit, în mintea lui care cântărea datele realității și stătea tăcută la pândă pentru a

prinde momentul în care acțiunea să se deslănțue sigură și cu supremă eficacitate. Mandatar și purtător al aspirațiilor neamului întreg în acele momente epocale, el a primit această sarcină, pe care însași Providența i-o așezase pe umeri, fără șovăire, luându-și cu deplină conștiință înfricoșata răspundere ce era legată de ea și de fiecare act ce avea să-l îndeplinească în serviciul ei.

În aceasta stă măreția cutremurătoare a personalităților creatoare de istorie, între cari se numără pe dreptul și Ion I. C. Brătianu: încordarea supraomenească de a lua cu toată seriozitatea morală în fața lui Dumnezeu și a viitorului răspunderea unui moment pentru soarta națiunii. În această se vede eroismul lor magnific și pentru aceasta îi răsplătește istoria cu o amintire și o cinstită neperitoare.

Gândul nostru înălțat în aceste momente la marile fapte ale lui Ion I. C. Brătianu, întâmpină însă în fresca aceleiași epopei și figurile de legendă, nespuse de scumpe sufletelor noastre, ale Regelui Ferdinand și Reginei Maria. Regele întregitor de neam ne copleșește și ne înduioșează cu sublimul eroism al unui suflet care și-a uitat de ale sale personale și s'a identificat deplin cu năzuințele și cu durerile neamului nostru. Ion I. C. Brătianu, în această cu adevărat majestatică pildă regală, avea un sprijin care să-l întărească în mijlocul greutăților și să-l mână înainte. Iar Regina Maria, cu deplina ei confundare în ființa noastră națională, cu bărbătescul ei curaj pus în slujba celui mai arzător ideal românesc, cu mângăierile ei în suferințele ceasurilor grele, s'a imprimat în dragostea și în amintirea noastră recunoscătoare, adânc și definitiv, rămânând pentru generațiile viitoare cea mai adorată ființă feminină a istoriei noastre.

Personalitatea lui Ion I. C. Brătianu, însușirile lui de om politic superior, iubirea lui înflăcărată pentru țară și neam au putut crește până la ultima lor limită și s'au putut valida desăvârșit datorită fără îndoială și măreției de suflet, abnegației depline și devotamentului fără margini pe cari neuitata pereche regală le-a pus în slujba înfăptuirii idealului nostru național, ridicând moralul tuturor, electrizându-le energiile și scoțându-i din orice șovăială.

Astăzi, când închipuirea, desfăcută cu totul de realitate, a foștilor impilatori gândește că e posibilă o reîntoarcere a unor vremuri de dureroasă amintire, mărturisim și

ne legăm în fața acestui monument, pentru liniștea sufletelor celor ce ni-au dat hotarele actuale, dar și pentru trezirea din iluzie a oricărui visător în deșert de peste graniță: vom păstra aceste hotare neștirbite cu brațele noastre, cu sângele nostru, cu voința noastră gata la orice jertfă. Hotarul țării noastre e brâu de foc, de sânge și de credință, a cărui urzeală s'a pregătit în curs de veacuri din substanța tare a suferințelor fără de margini: Peste el nu se trece!

Așa cum neamul nostru în 1916—1918 condus de marele Rege Ferdinand, de neuitata Regină Maria și de providențialul Ion I. C. Brătianu, a realizat idealul național numai datorită uriașei forțe a unui naționalism înflăcărat purtând pe steagul lui crucea îndemnătoare la jertfă, așa și noi vrem să avem sufletele pline de dogoarea naționalismului capabil de orice jertfe pentru

apărarea și întărirea scumpului patrimoniu ce l-am moștenit.

Strâns uniți cu toții în jurul Majestății Sale Regelui Carol II, îi vom urma cu entuziasm îndemnul isvorâte dintr'o nesfârșită iubire de neam, ne vom pune la contribuție toate puterile noastre, pentru a face din scumpa noastră Românie cea mai tare, cea mai înălțată și mai mândră țară.

Aceasta este făgăduința pe care o facem astăzi solemn în fața monumentului lui Ion I. C. Brătianu, pentru a cărui fericită și meritată odihnă vecinică neamul întreg își înalță rugăciunile sale către Dumnezeu și împreună cu el Biserica strămoșească ale cărei importante rosturi românești le-a înțeles și-a cărei misiune a înlesnit-o ajutând la unificarea organizației sale pe baza principiilor celor mai sănătoase.

Slăvită să-i fie amintirea, în veci, Amin!

CUVÂNTUL

Părintelui Rector Dr. D. Stăniloae, în catedrala din Sibiu, la aniversarea a două decenii dela unirea națională.

Aniversăm azi 20 de ani de când, într'un entuziasm extraordinar, propriu numai epocalelor acte istorice, săvârșite din conștiința și cu voința masselor populare, Ardealul s'a unit pe veci cu Patria Mamă. S'a înfăptuit atunci visul scump al românismului de pe ambele laturi ale Carpaților, ideea care angaja toată simțirea și preocupările sufletului românesc. S'a împlinit atunci sfânta dreptate pentru un neam însetat prea mult după ea. S'a pus capăt vremurilor de robie a unor părți de neam sub jugul nemilos al unor state străine, și granițele ce s'au fizat în pacea care a urmat au fost pentru prima dată, în ce ne privește, granițele noastre naturale, drepte, granițele etnice ale românismului.

Istoria noastră abia la 1918 a ieșit din faza unei îndelungate suferințe, neamul românesc deabia atunci s'a vindecat de ciuntirea sa care îl ținea într'o stare de mare tânjire. Deabia de atunci am intrat pe calea vieții naționale întregi, normale, în sănătoasă dezvoltare, pe calea adevăratei împliniri a destinului nostru etnic.

Puterile românești ținute înainte în amorteală de lipsa condițiilor elementare ale libertății și ale posibilităților materiale, au crescut de atunci sub toate raporturile, impunând tuturor prin marile schimbări în bine ce le-au realizat în toate domeniile. Cine compară starea culturală, economică și socială de azi a românismului și peste tot a provinciilor alipite cu cea din 1918, e copleșit de marile progrese ce s'au realizat într'o vreme atât de scurtă, în ritmul energic și rapid al unei tinere vitalități.

Și avântul acesta se află într'o tot mai robustă și mai sistematizată încordare, susținut de un naționalism tot mai înflăcărat și de o credință nemărginită în ocrotirea și ajutorul dumnezeesc. Un destin măreț ne așteaptă. Cultura românească e pe cale să intre triumfal în uni-

versalitate, aducând însușirile minunate ale unei spiritualități profund creștine. Conștiința de putere, conștiința naționalistă a unei misiuni impunătoare, hotărâtoare în aceste părți ale Europei, e în plină creștere în sufletul românesc și nu va putea fi stinsă de nimic.

Și din acest avânt, la temelie cărăruia stă jertfa plină de credință a celor 800.000 eroi și a tuturor mucenicilor și luptătorilor pentru o Românie mare și puternică, din acest avânt care el însuși e străbătut de o mare credință și de pasiunea nesfârșită pentru jertfa în favorul neamului, mai poate crede cineva că ne va împiedeca ciotul putred al poftelor revizioniste, alimentate de foamea unei aristocrații ungurești care nu se poate deslipi de amintirea vremurilor de stăpânire medievală, în disprețul de om și de națiune?

N'avem de redat nici un suflet românesc vechi robii și nici o brazdă românească ambițiilor păcătoase și nedrepte ale celor ce nu se pot obișnui să trăiască din ce-i al lor.

Hotarele noastre încing numai trupul nației românești; de aceea ele sunt drepte și sfinte și nu vom permite nimănui să se atingă de ele! Nu mai permitem să fie batjocorită sfânta noastră dreptate și viața unui neam care a suferit destul. E prea înfricoșată amintirea cruntei robii ungurești în sufletul românesc, ca să nu se ridice cu hotărâre, cu dârzenie, gata să-și verse sângele la cea mai mică încercare străină de a readuce acele vremuri.

Hotărârea aceasta întemeiată pe aceeași mare credință în Dumnezeu, care a susținut neamul nostru în trecut și l-a ajutat la realizarea idealului național, precum și pe voința unei nezdruccinate solidarități în jurul M. Sale Regelui Carol II, apărătorul și întăritorul Țării, ne dă puterea să vestim oricui: „Cu noi este Dumnezeu, înfelegeți neamuri și vă plecați, căci cu noi este Dumnezeu” acum și totdeauna. Amin!

Cuvântarea

dului SEXTIL PUȘCARIU la congresul FOR-ului ținut la 27 și 28 Noembrie 1938, la Tg. Mureș

Secretarul nostru general, dl Ion Mateiu, vă va prezenta, cu talentul pe care i-l cunoașteți, raportul amănunțit asupra activității FOR-ului.

În discursul de deschidere aș dori să pun în lumină trei evenimente din cursul anului trecut, unul menit să ne reconforteze sufletește, și două care umplu inima de mare jale.

Dacă cu ocazia congresului de anul trecut am putut saluta reînființarea episcopiei ortodoxe a Maramureșului, acum avem marea bucurie de a ști că pe tronul vlădiciei văduvite a urcat un vrednic arhipăstor, că în țara delcălecătorului Dragoș a descălecat un fiu al Munților care au dat pe Horia și pe Iancu.

Cel care, ca arhiereu, a luat numele de Rășinăreanu, după locul de veșnică odihnă a marelui Șaguna, stând în fruntea Bisericii strămoșești, va ști să devină cel mai prețios îndrumător sufleteș la hotarele dinspre miază-noapte.

Amintirea Reginei Maria

Din aceste regiuni nordice a fost adusă acum câțiva ani o bisericuță de lemn spre a fi așezată pe livada din fața castelului din Bran.

În drumurile Ei prin țara pe care o iubim atât de mult, Regina Maria o zărise pe un vârt de deal, de unde tindea spre cer cu turnul el svelt, Regina-poetă a rămas uimită în fața armoniei ce se desprindea din liniile cutezătoare și din proporțiile lemnului cioplit de barda primitivă a meșterului dela țară. Ea, care în copilărie trecuse de atâtea ori cu pași răsunăminster, se ducea în timpul din urmă tot mai bucuros să-L caute pe Dumnezeu în umbra bănelor groase de stejar înroșit de vreme și în atmosfera de cucernicie pe care o răspândea tămăia cădelnițată în fața icoanelor noastre ortodoxe. De sigur că în aceste clipe de adâncă reculegere svăcnea în inima Ei sângele țarilor drept credincioși dela cari descindea după maică.

Nu voiu uita nici odată ziua în care, acum douăzeci de ani, soarta m'a învrednicit să duc, ca sol al Buvinei, vestea realipirei moșiei lui Ștefan cel Mare de Țara-mamă, Celei ce răspândea nobleț și bunătate în orice cuvânt și în fiecare gest și personifica maiestatea și frumusețea din creștet și până în tălpi.

Mi-a vorbit tot timpul de grelele încercări prin care trecuse în cursul războiului și de credința care n'o părăsise nici odată. Credința tare și biruitoare în dreptatea cerească și neșovăitoarea încredere în virtuțile și viitorul neamului românesc.

Atâta timp cât fiii acestui neam vor purta floarea recunoștinței lor la mormintele dela Curtea-de-Argeș, genunchi smeriți se vor pleca cu cucernicie în fața Acelora, ale căror oase înalbesc acum, împreună cu ale bătrânilor Basarabi, în pământul românesc pentru a cărui mărire au luptat cu atâta devotament.

Pentru Octavian Goga

Pentru ca brazda pe care a tras-o neîndurata coasă a morții să fie și mai largă, ea a stins cea mai scilpitoare inteligență, a curmat cel mai înflăcărat elan, a nimicit cea mai ascuțită sensibilitate și a făcut să amuțască cel mai avântat cuvânt, din câte neamul nostru le-a cunoscut în vremea din urmă.

Am rugat pe preastimatul meu prieten și coleg dela Academie, dl I. Petrovici, fost ministru și nedespărțit

colaborator al lui O. Goga, să ne vorbească după masă despre marile dispărut, căci unul din scopurile Asociației noastre este cinstirea marilor bărbați ai Bisericii. O va face desigur cu marele-i talent de a descoperi adevărul și de a caracteriza cu artă și căldură.

Din activitatea atât de bogată în roade a lui O. Goga aș vrea să subliniez și eu un singur lucru.

El a fost creatorul ministerului cultelor și artelor. Această unire a Bisericii și artei în aceeași concepție corespundea întrepătrunderii credinței și poeziei în sufletul celui ce împodobea Cerul cu frumusețea fantaziei creatoare și cobora în versuri har cesc. În cântarea pătimirii noastre răsună zvon de clopot și ritmul psalmilor; cuvintele în care și înveșmânta sbuciumul sufleteș, sunt vorbele vechilor scripturi; volumul cu care și făcu intrarea triumfală în literatură, începea cu o rugăciune.

Ca om politic, fiul de preot n'a uitat niciodată că nimic trainic nu poate fi clădit în țara aceasta, decât dacă e pus în consonanță cu conformația sufletească pe care a dat-o neamului nostru Biserica lui strămoșească.

Cât de mult avea dreptate — și în ce mare măsură îi datorăm recunoștință, — se poate judeca după mărima bucuriei cu care au primit vestea morții sale cei mai învierșunați vrăjmași ai neamului nostru.

Evocări istorice

Dela depărtarea la care ne putem înălța de câteori ieșim din vălmășagurile Bisericii cele ce se petrec în jurul nostru, putem desluși câteva linii mari, acum când s'au împlinit nouăzeci de ani dela revoluția lui Avram Iancu, când peste patru zile se împlinesc douăzeci dela Alba-Iulia și când Frăția Ortodoxă Română a împlinit cei dintâi cinci ani de activitate.

Ceeace ni se pare cert, este că veacul al 19-lea, care a început cu marea revoluție franceză, a culminat în revoluția dela 1848 și a sfârșit cu războiul mondial, apare încheiat, iar lozincile lui încep să fie puse la arhivă.

Așezarea politică clădită pe lozincile generoase ale revoluției franceze în veacul pozitivismului, care în locul lui Dumnezeu încercase să întroneze rațiunea — scrisă cu R mare — apasă și astăzi greu asupra umerilor noștri.

Înțelepciunea istoriei a arătat că nu poți să faci egal pe om, când el e deosebit din fire. A pune pe picior de egalitate geniul cu cretinul, pe muncitor și pe leneș, pe cel stăpănit de concepții morale și pe criminalul cinic, însemnează a nimici valorile sociale și a subjugă cele mai valoroase elemente lăsându-le pradă mulțimei capricioase.

Dreptatea socială, izvorâtă prin reacție împotriva exploatării nemiloase în veacul al 19-lea, este și visul fiilor celui de al 20-lea veac. Dar mijlocul de a ajunge la ea e altul decât utopia libertății. Ni l-a indicat însuși Mântuitorul. Numai iubirea deapropelului poate îmblânzi raporturile create de fireasca dobândire a puterii prin muncă, vrednicie și talent; numai coborârea plină de dragoste a bogatului în coliba săracului, și a celui sănătos la patul bolnavului, poate crea o dreptate socială.

În pragul viitorului

Cu ce pregătire trecem noi pragul noului veac?

Secolul al 19-lea a fost pentru

România epoca încadrării în civilizația apuseană. Cu marile noastre calități intelectuale și cu puterea noastră extraordinară de adaptare am izbutit să ne însușim — mai ales la suprafață — într'un timp scurt ceea ce alte popoare au agonisit în curs de veacuri de sforțări. E o izbândă, care se datorește în bună parte faptului că civilizația apuseană, fiind în esență latină, a găsit în firea noastră un teren potrivit pe care se putea grefa. Putem fi, de sigur, mândri, de progresele făcute de țara noastră în cei din urmă 150 de ani, — dar nu trebuie să exagerăm. Nu trebuie mai ales să ne extaziem când câte un călător grăbit numește — de sigur mai mult din gentileții decât din convingere — Bucureștii un mic Paris sau Parisul Orientului, sau constată că liberalismul nostru e mai mare decât cel englez.

Dar, spre fericirea noastră, sunt tot mai numeroși cei ce își dau seama că a imita nu e încă o faptă mare, că în pașii pe covoarele persane ale Palace-urilor făcuți de ceice în copilărie au purtat opinci, se recunoaște totdeauna o oarecare nesiguranță.

În afară de civilizația apuseană, noi avem și o cultură străveche, moștenită dela locuitorii băștinași ai acestui pământ și adaptată climatului lui. Prin gurile Dunării ținuturile de ambele ei maluri erau deschise spre Orient. Atâtea calități ale sufletului nostru, precum fantasia vie, simțul de armonie și euritmie, bucuria de oaspeți și altele ne vin din aceste regiuni spre care au fost orientați atâtea vreme. Cuvântul «orientare» însuși vine dela «Orient». Ex oriente lux, se spunea odinioară: lumina dela Soare răsare.

Când creștinismul — cu elemente orientale el însuși — a pătruns la noi, a găsit aici un teren pregătit: strămoșii noștri traco-daci credeau într'un singur Dumnezeu și în viața de veci. Și nu uităm că, mai târziu, Bizanții de care eram legați prin ortodoxie, a fost cel mai important centru cultural în evul mediu și că de aici a pornit făclia Renașterii în Apus.

Dacă se poate discuta în ce măsură mai există rase-pure în Europa bantuită de atâtea migrațiuni, nimeni nu se îndoiește că în anumite regiuni, sub anumite influențe climatice și culturale, anumite neamuri au dezvoltat un mănunchi de anumite însușiri, care în combinația lor le dau un anumit caracter etnic. Între aceste influențe, cele exercitate de Biserică sunt hotărâtoare, căci atingând cele mai subtile coarde sufletești, ele determină raportul omului cu Puterea divină și diriguiesc ținuta omului față de semenii săi pe acest pământ.

Veacul al 20-lea nu mai e veacul egalizării forțate, ci veacul diferențierii. Stantardizarea, predicată atât de mult într'o anumită parte a lumii, poate fi un mijloc de înlesnire tehnică, nicidecum însă un scop. Instituțiile cu caracter de cosmopolitism sunt menite peirii: în zilele noastre vedem cum puterea de stat ordonă închiderea logilor francmasoneriei care solidarizează mediocritatea din toată lumea; internaționala a treia e combătută cu vehemență sporită; epurația de evreei strecurați peste hotarele tuturor țărilor e un fenomen în continuu progres; însuși catolicismul e combătut tocmai pentru caracterul său universal, care-l silește să facă cauză comună cu bolșevicii și evreei în combaterea naționalismului statelor totalitare.

Ceeace crește valoarea noastră în ochii străinătății, nu sunt azi formele exterioare ale unei civilizații importante în măsură mai mare decât o puteam asimila, ci ceeace ne diferențiază de oricare alt popor din lume, aportul de originalitate cu care intrăm în concertul popoarelor civilizate. În măsură mai mare decât prin

blocurile mai mult sau mai puțin bine construite din bulevardele capitalei vor atrage atenția străinului prin acele giuvaere de artă bizantină, care sunt mănăstirile noastre.

Nu în vâltoarea capitalei în care, robii de farmecul confortului și de ademenirile luxului, cel aruncat fără pregătire din satul patriarhal în vârtejul afacerilor, își pierde echilibrul sufleteș, ci la țară, unde stăruiește puritatea moralei creștine, găsește străinul marea comoară de omenie și inteligență și deosebitul simț pentru frumusețe și armonie care caracterizează rasa noastră.

Dar înainte de străin, noi înșine vom găsi, în aceste calități mari etnice, toată țaria și mândria de care avem nevoie spre a merge spre biruință. Dacă un singur colț de țară, trăit în robie, ca Ardealul și Banatul, a putut da în ultimul sfert de secol pe un Goga, Vlaicu, Rebreanu, Sabin Drăgoiu și Lucian Blaga, putem să avem toată încrederea în forțele latente cuprinse în masele sănătoase ale acestui neam ce-și așteaptă ziua marilor realizări.

Această încredere, care a făcut din Maria o Regină atât de mare, și care a dat lui Goga țaria să însuflețească și să îndrume pe ai săi, este la temelie oricărei izbândi. Ea e sădită de Dumnezeu în inimile noastre spre a duce la desăvârșire creația Lui. Și precum cuvântul încredere nu e decât un derivat al verbului crede, tot astfel încrederea însăși nu e decât un aspect al credinței, despre care Mântuitorul a spus că poate muta munții dela loc.

După marea război, cu care s'a încheiat un veac, a urmat o epocă în care puterea inerteției ținea în cumpănă forțele prevestitoare ale unui secol nou.

Abia în timpul din urmă avem conștiința că am intrat în acest veac nou, care nu mai e al egalității liberale și al anarhiei, ci al sacrificiului benevol și al încrederii.

De cinci ani există Frăția noastră ortodoxă. Rădăcinile din ce în ce mai adânci pe care le-a prins în societatea noastră, dovedesc că a fost întemeiată la timp. Să nu ne neliniștim, dacă obiectivele ce ni le-am fixat, n'au fost atinse imediat. Așezată deasupra timpului, mai trainică decât împrejurările schimbătoare, Biserica a învățat în curs de două mii de ani să aștepte. Ea suferă senină adversitățile momentului și chiar persecuțiile, știind că ceeace e lăsat de Dumnezeu, nu poate fi stricat de mâna omenească, că de-asupra forței vremelnice e dreptatea imanentă.

În veacurile trecute — în care conservarea ca neam era pentru noi comandamentul suprem istoric, diferențierea religioasă ne-a ferit să fim înghițiți de cei de altă credință de cât noi. Tot ortodoxia noastră este astăzi cel mai sigur criteriu de diferențiere, căci noi suntem în lume singurul popor latin de credință ortodoxă. Această împărechere fericită de sânge latin cu alese însușiri sufletești, venite dela Răsărit, ne dă acel complex de mari și originale calități etnice, care ridică valoarea rasei noastre.

Ca și cu ocazia congresului trecut, dela acest loc întind uniților mâna frățească și, în așteptarea pasului hotărâtor, voiu căuta să evit tot ce ar putea să-l întârzie.

În mod firesc gândurile noastre se îndreaptă către Cel ce știm că ar fi cel mai fericit văzând în clipele hotărâtoare de azi pe toți fiii neamului srânsi în jurul Bisericii strămoșești, asupra căreia El veghiază în vechea tradiție a Domnilor dreptcredincioși,

Mulțumind tuturor celor ce s'au strâns la acest praznic al ortodoxiei și cerând arhierasca binecuvântare, declar deschis cel de al cincilea Congres al Frăției Ortodoxe Române.

unei broșuri, am știut ce vroim și unde trebuie să ajungem. În curând am putut simți cum orașele și satele noastre, se înviorază prin conferințe publice și concerte religioase, prin predici și meditații, prin spovediri și cuminecări prin broșuri populare și cărți de rugăciune, prin cercuri de studii și cursuri țărănești, prin înălțări de troițe și monumente de eroi, prin pomeniri pioase și pelerinajii cucernice, însoțite de dani bucuroase și fapte de milostenie. Vroiați exemple doveditoare? Le luăm întâi ca un omagiu meritat tocmai din acest județ al Mureșului, unde apostolatul și jefelnicia uimitoare ale doctorului Eugen Nicoară depășesc că totuși elogiile festive ce i le putem dedica în profunzimea inimilor noastre. Dar cine nu va simți o profundă satisfacție gândindu-se la activitatea continuă disciplinată și bogată a secției dela Sibiu, care se impune an de an pe linia unei ascensiuni excepționale. E suficient să ve citez din darea de seamă a celui din urmă a aceste cifre: 263 conferințe și cuvântări ocazionale, 72 festivaluri și sezători religioase, 18 concerte religioase, dani de cărți în valoare de 11.485 lei, ofrande pentru biserică și alte instituții în sumă de 297.065 lei, tipăriți de cărți în preț de 21.329 lei, iar numărul membrilor înscrși, după rapoarte incomplete, a ajuns la aproape 2500.

Prin opera lor așa de remarcabilă, forștii sibieni cinstesc cu vrednicie tradiția așa de glorioasă a căii nemuritorului Andrei Șaguna.

La rândul lor celelalte secțiuni eparhiale de Caransebeș, Oradea și Arad au căutat să fie la aceeași înălțime, și dacă secerișul lor este mai puțin bogat, vom constata, că fiind seamă de împrejurările locale, el înseamnă fără îndoială aporturi remarcabile la dezvoltarea FOR-ului și la adâncirea vieții creștine în clasa mirenilor noștri intelectuali.

Pe de altă parte vom releva roadele mari ale congreselor noastre anuale, tinute până acum la toate ctrele episcopesci din Ardeal și Banat. Ele au fost prilejuri solemne admirabile de cunoaștere și apropiere a sufletelor, de examinare a întrebărilor grele ce i se pun Bisericii ortodoxe, de solidarizare a conștiințelor și de ofelire a voințelor în lupta pentru drepturile ortodoxiei.

Recitiți Moșiunile noastre din acești 5 ani și veți constata, că FOR-ul n'a scăpat nici una din frământările de seamă și gravaminele fundamentale ale Bisericii ortodoxe. Astfel ne-a preocupat înainte de toate, ca un ideal zilnic, spiritualizarea vieții noastre de familie și traducerea mai accentuată a principiilor creștine în cârmuirea statului.

Am afirmat rosturile superioare ale ortodoxiei în dezvoltarea națiunii și în consecință am cerut să i se confere toate drepturile firești, ce decurg de aici pentru Biserică și ierarhia ei. Printre acestea subliniem: dreptul la respectarea autonomiei așa cum s'a legiferat în 1925, intensificarea învățământului religios în școlile de stat, ca temelie al personalității cetățenilor de mână, recunoașterea Academiiilor teologice din Ardeal și Banat ca școli superioare cari pot acorda titlul de licențiat, îmbunătățirea salarelor de mizerie ale preoșimii, în conformitate cu pregătirea ei și cu însărcinările tot mai numeroase ce i se dau prin legile noi.

Pentru desăvârșirea organizației bisericesti dincoace de Carpați și în interesul apărării graniței de Vest am solicitat din primul an al existenței noastre, reînființarea vechilor episcopii din Maramăreș și Timișoara, apoi măsuri de ocrotire religioasă și etnică pentru frații noștri din țările vecine, recuperarea Fundațiunii Gojdu, deținută de atâta timp în dauna studențimii noastre, acțiune energetică bisericască întru readucerea la val a românilor săcuzai, denunțarea Concordatului și Acordului dela Vatican printr'o impresionantă mișcare plebiscitară de aproape 700.000 de semnături, cum n'a cunoscut-o încă finiturile noastre. Din freământul acesta popular se desprindea tot mai stăruitoare porunca

restabilirii unității religioase a neamului, la care n'am întârziat a-i chema pe iubiții noștri frați din strana cealaltă. O hotărâseră doar înaintașii noștri chiar la Blaj în marea adunare națională din 1848, și o propuse marele român Ioan Mihai în memoriul adresat istoricei adunări dela Alba-Iulia din 1 Decembrie 1918, unde spunea: «In fine ar fi de dorit din punct de vedere național, ca deodată cu unirea politică a românilor într'un singur stat să se facă și reunirea bisericilor românești într'o singură biserică națională».

Ne-am sesizat în fine de toate curentele potrivnice legii și unității românești, combătând secele și francmasoneria, combatând și revizionismul, alături de toți bunii patrioși conștiinței de primejdiile grele ce le implică metoda conspirației subterană a acestor agenți perfizi pentru viitorul statului național.

Rezultate obținute

Veți întreba cari sunt rezultatele acestei încordări de 5 ani de zile?

De sigur, că într'o luptă la care te angajezi, contează înainte de toate victoria dobândită, cu toate roadele ce le poate da exploatarea ei.

Asemenea victorii sunt precedate de obicei de succese parțiale, mai ales când te găsești în faza primară a campaniei, încă insuficient înarmat și cu adversari numeroși coalizați împotriva ta. Important în acest stadiu este mai presus de toate credința luptătorilor în idealul ce-i încâlzește, îndemnându-i să înfrângă dificultățile, să treacă eroic peste decepțiile încercate, și să privească numai înainte spre crestele senine, unde le surăde în aureola jertfelor biruința definitivă.

Astfel vedem un spor de credință în rândurile cărturarilor, manifestată prin practici religioase mai frecvente, soluționarea litigiului cu privire la Fundațiunea Gojdu, rămânând ultima formalitate de îndeplinit: ratificarea Acordului de poate suferi amânări; alegerea celui dintâi episcop de Maramures săvârșită la 1 l. c. în persoana P. S. arhieru-vicar Dr. Vasile Stan din Sibiu. Semnalăm în continuare introducerea obligativității căsătoriei religioase în noua Constituție dela 28 Februarie a. c. și triumful concepției școlii confesionale proclamată de M. Sa Regele Carol II în ziua de 30 Ianuarie a. c. la aniversarea centenară a Seminarului central din București. Suvăranul a spus atunci: «Astăzi această școală, care a fost menită să dea generații întregi de preoși, a trecut pe un plan nou; din ce în ce mai mult ea se îndreaptă spre acea idee de liceu confesional, lucru care poate în micul vechiu regat nu era necesar. Astăzi însă, într'o țară mărită și în care celelalte confesiuni au un număr mare de licee, avem nevoie de a ridica tineretul nostru într'o școală oblată de Biserică».

Pe acest admirabil gând regesc s'a alcătuit de către Sf. Sinod, în redacția P. S. episcop Nicolae Colan, pe atunci și ministru al educației naționale, legea organică a învățământului teologic, care trece în fiecare centru eparhial câte un liceu sau școală normală de stat sub conducerea Bisericii și consacră Academiiile noastre teologice ca instituții de învățământ superior, cu dreptul de-a acorda absolvenților titlul de licențiat și magistru. Era o biruință din cele mai mari, după aproape 20 de ani de lupte purtate de Mitropolia ardeleană. Tocmai de aceea, e necesar să se repare eroarea strecurată în legea recentă de raționalizare a învățământului superior, care coboară Academiiile noastre și pe profesorii lor iarăși în situația umiltoare din trecut. Noi sperăm în această reparație urgentă cu atât mai mult, cu cât în fruntea guvernului se găsește însuși capul Bisericii I. P. S. Patriarh Miron.

Să mai încreștăm aici și faptul important al întinderii FOR-ului dincolo de hotarele Mitropoliei ardelenne, prin crearea celei dintâi organizații la Bucu-

rești în ziua de 23 Iunie a. c., comitetul ei de direcție cuprinzând figurile reprezentative ale vieții publice din capitala Țării.

Omagiul morților noștri

Dacă acestea sunt rezultatele la cari a contribuit în largă măsură asociația noastră, în schimb vom semnala și pierderile mari ce le-am suferit. Gândindu-ne în clipa de față cu pietate la toți dispărușii din viață în ultimii 5 ani cari au stat alături de noi sprijinindu-ne prin cuvântul și fapta lor, ne deșim datorii să amintim cu numele în deosebi pe ditorul de competență al FOR-ului, neuitatul episcop Nicolae Ivan, pe regretații ierarhi fondatori Roman Ciorogariu, Gr. Comșa, Nichita Duma și Ioan Stroia, iar dintre fruntașii mireni pe Vasile Goldiș, Gh. Bogdan Duică și N. Vecerde. Dar cea mai dureroasă pierdere din șirul membrilor mireni a fost de sigur aceea a lui Oct. Goga. Fulgerat neprețuit în ziua de 7 Mai c. la Ciucea, moartea lui a stârnit o jale fără nume în sufletul neamului românesc. Căci nu pierrea numai genialul cântăreț al visurilor împlinite și strălucita rezervă a destinelor noastre de mâine, ci se cobora în mormânt și purtătorul plin de prestigiu al tradițiilor ortodoxe, așa cum le trăise din tinerețe în preajma cripei lui Andrei Șaguna din Rășinari marilor credințe și lupte religioase. De atâtea ori talentul lui neîntrecut ne-a zugrăvit în poezia condeiului, sau în vraja cuvântului rostit despre vrednicile istorice ale Bisericii și preoșimii sale, înfățișându-ne cu intuiție profetică misiunea lor covârșitoare în drumul României noi spre culmile gloriilor ce-o așteaptă.

În splendida conferință de ieri, care a fost un impresionant omagiu postum al Frăției ortodoxe, ilustrul om de litere d. profesor Ion Petrovici, a evocat cu mână de artist profilul fascinant al lui Octavian Goga. Stropind mereu cu lacrimi lespede funerară dela Ciucea, noi vom întregi cu evlavie flacăra amintirii lui, purtând pe imensa moștenire spirituală ce ne-a lăsat în lozina atât de vibrantă și sfântă: „Ștergeți praful de pe altarele vechi și vă închinați lor“.

Lupta de mână

Ne vom apropia deci de aceste altare cu mai multă ardoare și cu mai mare iubire, fiindcă vom să pătrundem tot mai adânc tainele acelu miracol al credinței ortodoxe, care de-alungul veacurilor a ținut în picioare un neam, ducându-l, prin suferințe crude și rezistențe eroice, la biruința unității naționale.

Prăznuind 20 de ani dela această minune așteptată a istoriei românești, nu vom uita să ne amintim, că în pregătirea ei răbdătoare și îndelungată Biserica străbună a avut un rol covârșitor. El nu s'a diminuat prin nimic. Dimpotrivă, convingerea noastră adâncă este, că el trebuie să se accentueze și mai puternic astăzi, când România înscrie marele capitol al prefacerii ei radicale, inaugurată de domnia înnoitoare a M. S. Regelui Carol II-lea.

Frăția ortodoxă, instrument al păcii și unirii, așa cum arată atât de cuprinzător însăși denumirea ei, ține să se încadreze cu toată hotărârea în largă mișcare de transfigurare deplină a Patriei. Sub comanda luminată a Ierarhilor noi înțelegem să fim animați de aceeași pasiune din idealurile Bisericii ortodoxe, forțele creatoare ale neamului și armura neînfrântă a Țării în ascensiunea lor marea spre faima cea nemuritoare a împlinirilor Dumnezești.

În viziunea lor ard astăzi sufletele noastre, chemându-vă pe toți, clerici și mireni, căți simțiți adierile cerului peste desetinele românești, să le ascultați solia și să-i închinați cu bucurie ofranda jertfelor triumfătoare.

Iată spovedania F. O. R.-ului la sărbătoarea aniversară din Târgu-Mureș!

La propunerea P. Sfințitului episcop Vasile al Caransebeșului, alegerea comitetului, pe o nouă perioadă de cinci ani, se amână pentru alt prilej.

Congresul votează apoi cu însuflețire următoarea

MOȘIUNE:

1. Congresul se închină cu respectuoasă iubire și profund devotament în fața M. Sale Regelui Carol II, ocrotitorul înțelept al bisericii naționale și susținătorul idealurilor ei în cadrul marelui acțiuni de renaștere a țării.

2. Își înoiește sentimentele de stimă nemicșorată către Înălții noștri Ierarhi, cari din posturile lor de grele răspunderi bisericesti veghează la apărarea prestigiului și intereselor ortodoxe.

3. Întâmpină cu bucurie alegerea P. S. Arhieru Vasile Stan, în scaunul restauratei episcopii de Maramureș și cere să fie soluționată cât mai curând și problema episcopiei Timișoarei, ca o cetate de rezistență la frontiera etnică din apus.

4. Roagă On. guvern să ia măsuri urgente ca acordul încheiat de un an de zile, cu privire la fundațiunea Gojdu, să fie, în sfârșit, ratificat de Budapesta în termen fix, spre a putea pune studențimea noastră săracă în drepturile ce i se cuvin.

5. Salută cu satisfacție proclamarea principului școlii profesionale de către M. S. Regele Carol II și reorganizarea învățământului teologic prin legea din 19 Mai a. c., care așează Academiiile noastre teologice în cadrul învățământului superior. Cum însă, abia la câteva luni noua lege de raționalizare a învățământului universitar răstoarnă situația stabilită, coborând Academiiile teologice la categoria școlilor intermediare, cerem cu toată stăruința ca On. guvern să revină, menținând integral legea din 19 Mai a. c., care așează și clerul din Ardeal în drepturi egale cu cel din restul țării.

6. Conștiinți că primejdiile ce se anunță tot mai îndrăznește la hotarele noastre trebuie să ne găsească într'o deplină solidaritate sufletească, întindem din nou o mână caldă fraților noștri greco-catolici, spre a desăvârși unitatea politică și cu unitatea religioasă. Prin ea vor cădea dela sine Concordate și Acorduri daunatoare coeziunii noastre de rasă și puterii de rezistență a statului național întregit.

7. Credincioși unei tradiții de veacuri în care am crescut, mireni Mitropoliei ardelenne țin cu neștăruțată convingere la autonomia bisericii, fiind hotărâți să urmeze cu însuflețire pe ierarhii lor pentru apărarea moștenirii Mitropolitului Andrei Șaguna.

8. Cere ca în toate legiuirile să se țină seamă de drepturile bisericii dreptcredincioase, ca piatră de temelie a statului și prin urmare să se dea studiului religioși prioritate în toate categoriile de școli, mai ales în cele nou înființate, cum este Școala normală superioară și școlile de ucenici, să se respecte repausul duminical și să se dea vechilor bresle, întemeiate în Ardeal de capetele bisericesti și reinviate astăzi, drepturile care să asigure românilor, neatinși de ideologii străine, conducerea și preponderanța, garantate de noua Constituție. Roagă Onor. guvern să treacă cât mai curând la predarea a câte unei școli normale pe seama Bisericii în fiecare centru episcopesc, așa cum prevede Legea de organizare a învățământului teologic.

9. Reafirmă cu o credință mai puternică decât oricând voința sufletelor românești din Ardeal și Banat, de a fi împotriva oricui ar încerca să atingă straja eroică a integrității hotarelor și a drepturilor intangibile ale României,

Președintele Congresului:
SEXTIL PUȘCARIU

Dupăce congresiștii au aprobat în unanimitate moșiunea, dl prof. Sextil Pușcariu mulțumește tuturor acelor cari au luat parte la acest congres și în special P. S. Sale Vasile Lăzărescu care a asistat la lucrările congresului dela început până la sfârșit, dlui general Georgescu-Pion, dlui Dr. A. Baciu și celorlalți cari s'au străduit pentru reușita acestui congres. După care declară închise desbaterile congresului.

Intru pomenirea marelui „Andrei Șaguna“

Societatea de lectură a studenților Academiei noastre teologice a comemorat și anul acesta, conform vechiului și frumosului ei obicei, pe mitropolitul Andrei Șaguna, printr'un reușit festival, care s'a desfășurat Mercuri seara, la ora 6, în Aula Academiei în prezența unui public neobișnuit de numeros în frunte cu I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae.

După executarea programului cultural-artistic, din care remarcăm cuvântul de deschidere al Păr. prof. Gr. T. Marcu, lucrarea președintelui Societății Pr. V. Runceanu: *Evanghelia și viața omenească*, declamările studenților C. Dascăl și G. Bota, iar din partea muzicală, condusă cu măiestrie de prof. Petru Gherman, în deosebi compoziția proprie: *Rugăciune pe cunoscutul text al Sf. Efrem Sirul: Doamne și Stăpânul vieții mele*, I. P. S. mitropolit Nicolae a rostit o admirabilă cuvântare improvizată, despre duhul mitropolitului Șaguna și al operei Șaguna, duh nepieritor ce trebuie dus și azi de fiecare preot în cercul activității sale. Redăm după note fugitive ceva din această frumoasă cuvântare:

„Cu cât trec anii personalitatea și opera mitropolitului Andrei Șaguna apar tot mai mărețe, tot mai impunătoare. Și cultul acestei personalități a fost până azi și va fi și în viitor un factor de mare valoare educativă.

Am venit să prăznuiesc cu voi, iubii studenți, amintirea marelui ierarh și să văd cum știți să vă arătați sentimentele de pietate și de recunoștință față de el. Și constat și acum spre deplina mea mulțumire că vă dați toate silințele să-i înțelegeți duhul, să-l coboriți în sufletele voastre și să-l duceți în ogorul sf. noastre Biserici.

Din toată opera mitropolitului Șaguna se desprinde un devotament fără margini pentru Biserica și neam. Numai așa se explică faptul că opera lui l-a supraviețuit căci numai în măsura în care pui devotament în opera ta, ea te va supraviețui.

Era un timp când viața lui Șaguna era tălmăcită ca a unui mare diplomat. Eu am refuzat totdeauna această interpretare care voia să vadă în el un abil maestru al echilibrice politice capabil să stoarcă din fiecare prilej cât mai multe foloase pentru Biserica și neam. A fost fără îndoială Șaguna un înțeles interpret al vremurilor sale. Dar înainte de toate a fost un mare preot al Bisericii lui Hristos, cu dragoste pentru altarul ei, înlănțuit de ținutele spirituale ce le reprezenta acest altar. Numai fiind în sufletul său ancorat adânc în Dumnezeu și în veșnicie, a fost el și marele călăuzitor al neamului în vremuri așa de grele, marele organizator al Bisericii pe care a coborât-o cu toate darurile ei în mijlocul poporului, ca ajutor neprețuit în greutățile lui, în luptele lui grele pentru a-și susține ființa națională. Dacă nu era în primul rând marele păstor, nu putea fi nici marele ei organizator.

Din serbarea voastră de azi, eu desprind, iubii tineri, obligația ce v'o luați și care vă leagă de-a fi și voi întâi slujitori ai lui Dumnezeu și ai Bisericii și prin puterile ei ai neamului, care-și așteaptă părinții sufletești din ce în ce mai calzi în credință către Dumnezeu și în dragoste către ei. Vremurile de azi nu sunt ușoare. Nu sunt nici grele, căci cele mai grele au trecut. Strânși între hotarele noastre firești avem încrederea că vom birui orice greutate ce s'ar mai ivi. În trecut am biruit prin cre-

dința în Dumnezeu. In viitor tot numai prin această mare putere vom birui. Iar locașul credinței e Biserica.

Ea, prin puterile ei divine, e temelia spirituală a existenței noastre naționale. Văd cu bucurie că fiii neamului nostru se pătrund tot mai deplin de acest adevăr și se arată tot mai calzi în dragostea și atașamentul lor față de sf. Biserica. Chiar seara aceasta, cu participarea neobișnuit de mare a publicului, e o dovadă. Aceasta ne umple inima de bucurie căci un popor cu flacăra credinței în suflet e în stare să biruiască toate piedecile.

Dumnezeu să vă binecuvinteze să fiți apostolii credinței prin care singură a trăit și va trăi neamul nostru“.

După două decenii

Cea mai mare sărbătoare națională a Ardealului

Douăzeci de ani s'au implinit, decând la 1 Decembrie 1918, în cetatea lui Mihai Vodă Viteazul, s'a proclamat unirea de veci a țării ardelenesti cu vechiul regat.

Unirea Ardealului cu țara-mamă România nu era altceva decât încorporarea unui pământ românesc desrobât la un pământ românesc liber.

Prin votul adunării dela Alba-Iulia, sfărâmandu-se lanțurile robiei ungurești, visul măreț al românilor s'a împlinit.

Nedreptatea și fărâdelegea, — stăpânitoare de veacuri asupra elementului românesc de dincoace de munți, căutând să-l înăbușe ființa națională, au primit verdictul în hotărârile luate, cu unanimitate, în adunarea poporului de peste o sută de mii de oameni din anul 1918.

Unirea cu vechea țară este definitivă: Așa sună glasul dreptății dumnezeiești, împotriva căreia zădărnice se dovedește orice împotrivire dușmană.

Intre înfăptuirile, cerute în rezoluțiile dela Alba-Iulia, amintim pe cele din timpul mai nou, și anume: descentralizarea administrativă, reformele muncitorești, comisaritul general al minorităților, campaniile sanitare pentru ocrotirea fărâncimii, directive date de ministere tuturor activităților de stat, în scop ca însușirile bune ale poporului să se poată manifesta...

În clipa comemorării nu putem decât să subliniem, cu sufletească mulțumire, duhul reformator al regimului actual în consonanță deplină cu Alba-Iulia dinainte cu două decenii.

Iubiții noștri preoți, împreună cu enoriașii lor, în ziua aniversării mărețului eveniment, au înălțat rugăciuni de mulțumire către Cel Atotputernic pentru bunurile revărsate asupra patriei române și cu eulavioase cereri să ne ocrotească și mai departe după marea milă a Sa și după vrednicia neamului.

Orașul nostru, cetatea Sibiului, s'a manifestat cu rară însuflețire, aclamând suveranitatea națională a poporului românesc așa ca să se audă și dincolo de hotare.

În sf. catedrală a mitropoliei ardelenice s'a rostit în dimineața zilei o cucernică rugăciune, urmată de cuvântul festiv al părintelui Rector al Academiei teologice „Andreiane“ Dr. D. Stăniloae. De față au fost reprezentanții tuturor autorităților, în frunte cu I. P. S. mitropolit Nicolae.

După amiază s'a desfășurat festivalul organizat de corporațiile culturale: Despărțământul județului Sibiu al „Astrei“ și Federația corpului didactic din Sibiu, și ținut în marea sală dela „Corso“, cu un program din cele mai alese.

Ziua de 1 Decembrie s'a tălmăcit în cuvinte impresionate în fața unui public numeros din cale afară.

Au grăit frumos și înălțător:

Dl general Gh. Oprescu, comandantul corpului VII A., în numele armatei; Păr. protoiereu Ioan Dăncilă, delegatul mitropoliei, în numele sfintei noastre biserici; dl colonel M. Cămărașu, prefectul județului, în numele Ținutului Mureș și al județului Sibiu; dl vicepreședinte al „Astrei“, Dr. Gh. Preda, în numele acestei asociații.

Corul liceului „Domnița Ileana“, sub conducerea dnei profesoare Minodora Lupu, a executat, cu tineresc avânt, câteva cântece patriotice, primite cu vii aclamări.

Inapoierea Suveranului

Majestatea Sa Regele Carol al II-lea, însoțit de tinerul vâstar domnesc, Măria Sa Marele Voevod de Alba-Iulia Mihai, după o călătorie care, în strălucirea ei, va rămânea istorică, s'a înapoiat în țară în preajma sărbătoririi celor douăzeci de ani dela proclamarea unirii Ardealului cu regatul român.

Drumul Suveranului, acoperit de glorie însemnează, în punctul său final, straja Coroanei în jurul ac-

tului, mare și sfânt, dela 1 Decembrie 1918.

Suveranul României, energic, tinăr, neobosit, a fost salutat în Anglia, Belgia, Franța și Germania ca unul dintre cei mai iluștri Ambasadori ai lumii.

Tot ce a grăit peste frontieră M. S. Regele Carol II, toate cuvintele din discursurile ținute cu prilejul călătoriei Sale, însemnează excepționale servicii aduse țării și poporului nostru.

Străinătatea s'a convins că, în partea de răsărit-meazăzi a Europei, țara noastră a românilor ține rodnică și trează făclia strălucitoare a civilizației.

Suveranul înțelept și clar-văzător, înapoiat în capitală, aduce României respectul, simpatiile și garanțiile solide, care fac din granițele noastre un factor hotărâtor al păcii.

În acest cadru s'a prăznuit aniversarea unirii, a cărei consolidare o datorăm acțiunii stăruitoare a M. Sale Regelui Carol II.

Sosirea Suveranului pe pământul românesc a fost prilej de mare sărbătoare și negrăită bucurie, în care țara și-a arătat și dovedit din nou devotamentul, dragostea și legătura neclintită și nesguduită dintre Monarhie și cele douăzeci de milioane de cetățeni români.

Congresul general anual al FOR-ului la Tg. Mureș

Încă de Sâmbătă, în 26 Noembrie, au sosit la Tg. Mureș PP. SS. LL. Nicolae Colan, ministrul cultelor, și Vasile Lăzărescu, episcopul Caransebeșului, dnii S.

Mateiu, secretarul general, I. Lupaș și Ion Petrovici, profesori universitari, și alți membri ai FOR-ului. În ziua aceea s'a făcut sf. slujbă a privegherii, în noua biserică ortodoxă, și spovedirea membrilor în vederea cuminecării de Duminecă.

Duminecă, după st. Liturghie, săvârșită de numiții ierarhi, înconjurați de soborul preoților, s'a deschis congresul, în sala festivă a primăriei, prin discursul rostit de dl președinte Sextil Pușcariu, pe care îl publicăm în alt loc al foii noastre.

Au mai cuvântat: P. S. episcop Vasile al Caransebeșului, remarcând cu mulțumire deplină rezultatele obținute de societate în timpul celor cinci ani de activitate; dl Dr. A. Baciuc, dl general Georgescu Pion, și alți distinși reprezentanți ai autorităților locale.

La ora 16, dl profesor I. Petrovici, membru al Academiei, a vorbit, în sala arhiepiscopală a palatului cultural, despre Oct. Goga. Ca încheiere a festivalului din aceeaș sală, a urmat concertul religios, dat de corul bisericii ortodoxe române. A fost un festival cu adevărat măreț și desăvârșit.

În ședința a doua, ținută luni, a luat cuvântul dl secretar general Dr. I. Mateiu, care a rostit următoarea cuvântare:

În mijlocul unui entuziasm covârșitor — v'aduceți aminte — a luat ființă, la 5 Martie 1933 în capitala Ardealului, — Frăția Ortodoxă Română. Cadrele mărețe ale acestui act de naștere au fost atât de impresionante, încât presa l-a socotit ca cel mai de seamă eveniment românesc de dincoace de munți, întâmplat după ziua de 1 Decembrie 1918. Pentru cari motive? Fiindcă se producea într'un moment de mari frământări interne, datorite adversităților grave ce tulburau arena vieții noastre politice. Atmosfera satelor era din ce în ce mai otrăvită, iar la orașele — încă așa de înstrăinate — dușmăniile dintre prietenii de ieri luaseră proporții catastrofale, zădărnind orice nădejdi de împăcare în interesul superior al țării întregite. Opinia publică simțea dureros nevoia unui factor neu-

tral, care să intervină cu ramura de maslin în acest vâlmășag rășboinic, și de aceea ținuse să salute atât de călduros înființarea FOR-ului, săvârșită sub au-

sericii naționale. Chiar de atunci se cerea insistent, ca noua asociație să nu se limiteze numai la Ardeal, ci să-și întindă câmpul de acțiune asupra țării întregi, fiindcă văzuse cu surprindere întruniți la Cluj, sub acelaș steag sfânt al Credinței, frunțași de seamă pe cari ispitele politicii de partid îi învrăjbise iremediabil.

Dar mai era și al doilea fapt, care justifica întemeierea Frăției, anume: necesitatea unei participări mai vii a mirenilor la viața religioasă, într'o vreme de perfide asalturi atee și sectare, și a nevoiei de susținere mai conștientă a drepturilor Bisericii ortodoxe, așa cum se desprindeau limpede de o parte din tradiția ei glorioasă, de alta din misiunea ei hotărâtoare în dezvoltarea noului stat românesc.

Am deschis, prin urmare, drum larg acelui apostolat laic, pe care Biserica îl consideră factor esențial în noua așezare morală și națională a societății românești. Angajarea mai sistematică a mirenilor intelectuali la intensificarea vieții religioase, trăirea personală a marilor adevăruri evanghelice, purificarea atmosferei de familie prin ozonul curat al practicelor creștine, nu însemna numai o contribuție pozitivă la întărirea Bisericii ortodoxe, ca instituție de ocrotire divină a sufletelor, ci în acelaș timp și un mijloc eminent de a introduce în conștiința publică a țării concepția de viață superioară adusă oamenilor și statelor de către Mântuitorul nostru Isus Hristos.

De sigur, ne-am dat seama de dificultățile ce aveam să le întâmpinăm, dar n'am șovăit o clipă de a le înfrunta cu toată hotărârea credințelor ce ne încălzeau. Ajuțați cu înțelegere de către lărarhii și preoșimea noastră, mireni au pornit la drum plini de voieșie în cele 5 Eparhii ale Mitropoliei, decizi a înscrie o pagină nouă în analele vieții bisericești. Trăsând dela început în linii precise și limpezi planul nostru de muncă, ce l-am comunicat tuturor sub forma

Situația Academiilor teologice

Obiecțiunile împotriva dispozițiilor noiei legi a învățământului superior, referitoare la Academii teologice ortodoxe din Ardeal departe de-a înceta, se înmulțesc pe zi ce trece prin diferite organe de presă, din partea diferitelor cercuri ardelenesti.

Toate ziarurile eparhiale ortodoxe din Ardeal au luat atitudine energică față de dispozițiunile în chestiune. În „Universul“ din 28 Noembrie a. c. a apărut un judicios articol în favoarea desideratelor acestor instituții, semnat de distinsul ziarist Aurel Gociman. Mai nou, Congresul general al FOR-ului ținut la Tg. Mureș în 26-28 Noembrie a cerut stăruitor rectificarea nedreptei situații în care sunt așezate aceste vrednice instituții prin legea recentă. În raportul citit de secretarul general, dl prof. univ. I. Mateiu, se află următorul pasagiu:

„Pe admirabilul gând regesc — de-a crește tineretul într-o școală oblduită de Biserică — s'a alcătuit de către Sf. Sinod, în redacția P. S. episcop Nicolae Colan pe atunci și ministru al Educației naționale, legea organică a învățământului teologic care trece în fiecare centru eparhial câte un liceu sau școală normală de stat sub conducerea Bisericii și consacră Academii noastre teologice ca instituții de învățământ superior, cu dreptul de-a acorda absolvenților titlul de licențiat și magistru. Era o biruință din cele mai mari, după aproape 20 de ani de lupte purtate de Mitropolia ardeleană. Tocmai de aceea, e necesar să se repare eroarea strecurată în legea recentă de raționalizare a învățământului superior, care coboară Academii noastre și pe profesorii lor iarși în situația umilitoare din trecut. Noi sperăm în această reparație urgentă cu atât mai mult, cu cât în fruntea guvernului se găsește înșuși capul Bisericii, I. P. S. S. Patriarhul

Față de această mișcare sufletească generală pentru apărarea demnității Academiiilor teologice ardelenene, Ministerul Educației Naționale a binevoit să dea un comunicat prin care asigură că școlile speciale, între cari au fost așezate și Academiiile noastre teologice, fac parte din învățământul superior. Iată cuprinsul comunicatului publicat în ziarurile din 28 Noembrie:

„Față de unele nedumeriri ivite în legătură cu situația școlilor speciale prevăzute în noua reformă universitară, ministerul Educației Naționale lămurește că toate aceste instituții fac parte din învățământul superior, depind ca administrație de direcțiunea învățământului superior din minister, iar absolvenții lor sunt admiși la concursul pentru primirea în școlile normale superioare.“

Suntem mulțumitori On. minister al Educației Naționale pentru faptul că s'a sesizat de doleanțele acestor școli și ne bucură preciziunea că absolvenții lor vor fi primiți în școlile normale superioare. Dar am dori să se dea o lămurire mai precisă în toate privințele. Dacă fac parte aceste școli din învățământul superior, la ce li se mai spune pur și simplu școli speciale? Că ele depind de aceeași direcție a învățământului superior, aceasta nu înseamnă încă o precizare a egalității lor în drepturi cu școlile numite superioare.

Rugăm On. Minister al Educației Naționale să precizeze într-o formă care să aibă valoare de lege că Academiiile teologice sunt școli superioare având toate drepturile ce decurg din această calitate și anume pentru studenți pe lângă primirea în școlile normale superioare, recunoașterea egalității de valoare a licenței ce o dau cu licenții oricărei școli superioare, iar în ce privește pe profesori egalitatea lor cu a profesorilor din învățământul superior.

Academiiile teologice ar dori să vadă acest lucru cât mai grabnic clarificat, pentru a începe să dea licență absolvenților lor în conformitate cu legea învățământului teologic din 19 Mai 1938 și cu Regulamentul votat de Sf. Sinod la 2 Nov. c.

Probleme-Recensii-Comentarii

În ziarul „România“ din 27 Nov. 1938 se scriu următoarele aprecieri despre opera ce-o desfășoară la Sibiu, I. P. S. Mitropolit Nicolae:

„Dela Iași trecem munții și venim la Sibiu. Aci păstorește unul dintre cei mai străluciți fii ai Ardealului I. P. S. Dr. Nicolae Bălan. Păstorirea I. P. S. Sale se desfășoară armonios, consecvent, așa cum se desfășoară legile firii în creațiunea ce le-a fost destinată de Creatorul cel a toată lumea.

Problemele specifice ale vieții naționale și religioase a Ardealului sunt preocupățiunea de căpetenie a I. P. S. Sale. Pe această linie I. P. S. Sa, cu o intuiție adâncă și cu un deosebit dar, dar și după un plan bine chibzuit, și-a ales ca colaboratori întru episcopatul Ardealului pe cei mai distinși teologi, după cum vom vedea când vom vorbi de fiecare dintre dânșii.

Mitropolia Ardealului, prin centrul sibiian arhiepiscopal, este seismograful culturii naționale ortodoxe ardelenene. Se desfășoară aci o activitate publicistică religioasă și culturală pentru popor, metodic și în perfectă conștiință de cauză.

Nu putem trece cu vederea două mari cuvinte: Redresarea mișcării de reînviare religioasă ortodoxă, de adâncire în suflete a creștinismului, a Oastei Domnului și repunerea ei definitivă în cadrele oficialității bisericești, evitând pașii greșiți pe care apucase această mișcare. Înființarea FOR-ului mitropolitan ardelean care lucrează în mediul și pentru mediul ardelean, — și pentru aceasta își arată cu adevărat rodirea.“

Muncă și realizări în ogrorul Domnului. — Duminecă, în 30 Octombrie 1938, într'un cadru solemn, s'a făcut în Sibiu, protopopiatul Sft. Gheorghe, — o biserică complet renovată și îmbobitită.

Au fost de față, la această piasă solemnă, Prea Cucernicia Sa Părintele Protopop Aurel Nistor din Sft. Gheorghe, dl Ioan Păcuraru inspector județean — în numele dlui prefect al județului, — dl Miron Crețu, medic primar județean, fost senator, I Zăbavă, revizor școlar, P. Lițu s. revizor școlar, Preoții Gh. Lincu-Chichiș, Dumitru Trifan-Bixad Ioan Garcea-Bățani și Virgil Dancu-Micfalău, precum și reprezentanții autorităților comunale din localitate și comunele învecinate, împreună cu poporul drept-credincios.

După Utrenie s'a făcut sfințirea bisericii. Părintele Protopop a rostit rugăciunea potrivită acestui prilej, după care s'a slujit sf. Liturghie în sobor. Răspunsurile liturgice au fost date de corul mixt al bisericii ort. rom. din Sft. Gheorghe, sub conducerea maestrului prof. C. Becarian.

La sfârșit, în prea frumoase cuvinte, Părintele Protopop a arătat importanța evenimentului de astăzi, aducând totul în legătură cu Evanghelia Duminecii.

A vorbit apoi păr. Virgil Dancu, în cuvinte impresionante amintind că tocmai astăzi se împlinesc 6 ani, de când cu ajutorul lui Dumnezeu și din voința I. P. S. S. Mitropolitului Nicolae, a fost instalat în parohia Micfalău...

În numele dlui prefect al județului vorbește dl Ioan Păcuraru, inspector județean, care în cuvinte alese, asigură pe cei prezenți de toată sollicitudinea dlui prefect pentru ori ce inițiativă de folos obștească. Îndeamnă poporul la susținere față de biserică și față de umilul ei slujitor.

Reparațiile, dela Biserica ort. rom. din Micfalău, au costat 76.000 lei. — suma fiind pusă la dispoziție de dl prefect al jud. Treiscaune, Col. C. Petrini, care lucrează neîncetat pentru ridicarea și prosperitatea satelor, îndeplinind prin

aceasta gândul și voința M. S. Regelui Carol al II-lea.

Județul nostru are și de astă dată un vrednic conducător, care în scurt timp și-a câștigat simpatia tuturor. Dl prefect al jud. Treiscaune, Col. C. Petrini continuă opera de reromânizare, ridicând și terminând locașuri de închinăciune, școli, cămine culturale, — opere ce dau dovadă de patriotism și devotament pentru cauza bună și românească. — Cor.

Conferința preoțească și F. O. R. în Sighișoara. În 19 și 20 Noembrie în orașul Sighișoara s'a ținut conferința de toamnă a preoșimii tractuale, sub conducerea sârguitorului slujitor al bisericii; P. C. Sa Păr. E. Stoica. După invocarea Sf. Duh în marea biserică ce inspiră credință și înălțare sufletului spre zările veșniciei, prezenți fiind aproupe toți cucernicii preoți, s'au ținut la școala primară de fete 2 lecții foarte bine reușite: Datorită copiilor față de părinți (cl. I) de iscusitul pedagog, Păr. Prot. Stoica, și „Ajutorarea orfanilor“ (cl. II) a Păr. P. Savu, învățator în loc.

S'a deschis ședința intimă cu un cuvânt ales de învățătură pentru cucernica preoșime în împrejurările de azi a Păr. protopop, stăruind ca să „aprimem în noi făclia darului Sf. Duh“. A elogiat apoi personalitatea Reginei Maria, Mareșal Averescu și Octavian Goga. Păr. A. Stoicoviciu, maestru al gândului exprimat, a făcut o amănunțită dare de seamă asupra noii programe analitice, conchizând ca sântem în deficit față de trecut.

Pr. I. Rusu Nadeș a dezvoltat emoționant tema: „Prin ce mijloace se poate stimula apostolatul laic“, propunând o mai întinsă, și dacă se poate, chiar gratuită împărtășire de cărți de rugăciuni, cruciulițe, icoane la diferite împrejurări, cari să fie împărțite din „Fondul Regesc“ fost al „universității“ săsești Sibiu.

Prof. Păr. S. Radu dela liceul de băieți din loc, face o amplă expunere asupra „Mișcării literare religioase, curente și evenimentele din ultimul an“, constatându-se îmbucurătoare progrese, curente edificatoare și evenimente, unele pline de multă bucurie de ex. alegerea P. S. Arhiepiscopului Dr. Vasile Stan, ca episcop al Maramureșului. Mult atrăgător vorbește fr. preot S. Dobre Șaeș despre „Marii și micii convertiți“. Continuă păr. A. Talabă Teline să expună documentar luminoasă personalitate literară a Fericitului Mitropolit Șaguna, pe baza lucrării dlui G. Tulbure. După ce s'au prezentat programele de activitate peste, iarnă, s'au făcut mai multe comunicări presidiale, apoi slujindu-se sf. vecernie, după pregătirea făcută prin meditația păr. L. Neagu Proștea s'au spovedit preoții și membrii F. O. R.-ului, apoi Păr. I. Dadu Beia a ținut meditație despre sf. cuminecătura.

Seara cucernica preoșime a luat parte la sărbătorirea dlui Horia Teculescu, dir. liceului, premiatură Academiei Române și membrul ei corespondent pentru activitatea literară (25 ani), profesională (20 ani), ca director (10 ani), președinte al „Astrei“, al F. O. R.-ului, neastâmpăratul răscolitor al trecutului nostru bogat.

A doua zi 20 Noembrie în fața unei numeroase asistențe, în cursul sf. Liturghii celebrate în sobor, s'au cuminecat cucernicii preoți și membrii F. O. R.-ului, act impresionant pentru public și educativ pentru tinerimea școlară, apoi a urmat conferința „Credința mută munții“ a dlui Horia Teculescu, care a stârnit admirația tuturor. S'a reales în ședința, ce a urmat, a F. O. R.-ului comitetul în frunte cu președintele Horia Teculescu.

A urmat o agapă de înfrățire între preoți și membrii F. O. R.-ului, după care cu inimile înălțate am plecat toți la sfânta datorie.

Dor.

Un document care nu-i... document

Pedagogul neamului nostru cu dela sine încredințare, italianul Iosif Frolo, un oaspe a cărui lipsă de bunăcuviință față de oamenii care-l găzduesc întrece orice închipuire, falfăe în Nr. din 27 Nov. a. c. al „Farului“ său, cu strigăte asemănătoare cu cele cunoscute ale lui Arhimede „Documentul“, care s'a găsit în sfârșit, despre pretinsa convertire la catolicism a fostului mitropolit primat Calinic Miclescu.

„Documentul“ acesta într'adevăr nu are puterea să dovedească absolut nimic. El este un raport al fostului arhiepiscop catolic de București Paul Iosif Palma, înaintat la Roma, în 24 Sept. 1886, după moartea lui Calinic Miclescu, în care spune că acela i-a mărturisit între patru ochi cu puțin înainte de moarte ca un mare secret, că trece la catolicism. Mitropolitul a plecat apoi la băi și i-ar fi promis arhiepiscopului Palma că va scrie pe hârtie abjurația ortodoxiei și în caz că va fi să moară, va lăsa să i-o transmită prin cineva tot „în secret“. Dar când s'a întors Mitropolitul dela băi, a fost foarte rău bolnav și medicii nu l-au mai lăsat să ia contact cu el.

Mărturia aceasta a arhiepiscopului Palma nu poate fi dovedită prin nimic. Ea nu are altă valoare decât aceea ce se poate da în general unui catolic dispus să exagereze în astfel de chestiuni. Împotriva demnității ei de crezare vin multe circumstanțe; mai întâi e curios că Mitropolitul Calinic n'a scris imediat abjurația dacă hotărârea lui a fost definitivă. De ce nu și-a strigat apoi hotărârea între martori; de ce grija aceasta ca „să devie catolic, dar în secret și fără ca nimeni să poată bănuși așa ceva?“

Precum se vede, nu există nici o posibilitate de-a se dovedi că Mitropolitul Calinic Miclescu a trecut la catolicism. Că a soptit în secret așa ceva la urechea arhiepiscopului Palma, aceasta n'o stăm decât dela acesta din urmă. Ceeaa nu constituie un document, oricât de mult ar vrea să-l socotească drept așa ceva Iosif Frolo, acest febril batjocoritor al sufletului românesc, pripășit pe un pământ prea îngăduitor.

Grabă uniată

Este întotdeauna înveselitor spectacolul pe care anumite ființe ce ne sunt de mare folos în viața noastră ni-l oferă în acele momente când se iau la luptă cu pământul, izbind eroic cu capul și cu coarnele în solul pe care acum și-or fi închipit că-l fac întreg praf, odată ce vad că rup puțină țărână din el.

Acest spectacol ne vine în minte când vedem pe un zelos profesor uniât, pe nume Dr. I. Stanciu, rupând pe ici și colo câte un citat, câte un document ortodox cu înțelesuri destul de echivoce, ca din aceste firioare de praf cu cari nu reușește decât să întunece propria sa vedere clară, să tragă concluzii de ordin general cu privire la credința Bisericii ortodoxe într'o chestiune sau alta.

Mai nou, publicând în „Unirea“ textul unor așa zise „cărți de iertare“ ale câtorva patriarhi răsăriteni, citate de M. Jugie în scrierea Theologia Dogmatică Christianorum Orientalium, Paris 1930, vol. 3, pg. 381—389, trage concluzia că și Biserica ortodoxă ar fi cunoscut și practicat ideea indulgențelor.

Dacă nu ar vedea omul tot catolicism în jurul său, dacă ar avea puțin calm la articularea gândurilor, ar fi văzut că acele „cărți de iertare“ nu pot da în nici un chip dovada prezenței doctrinei despre indulgențe în Biserica ortodoxă.

Mai întâi acele „cărți de iertare“ s'au dat numai de câțiva patriarhi din veacurile XV—XVIII, într'un număr redus. Ele n'au fost un uz regulat, în toate timpurile și pentru toată obștea credincioșilor.

Dacă ar fi în Biserica ortodoxă un element de credință că aceste „cărți“ patriarhale sunt necesare pentru scăparea

de păcate, ele ar trebui practicate totdeauna și pe seama tuturor credincioșilor, așa cum se obișnuiește în Biserica apuseană cu indulgențele. Așa cum au fost practicate, incidental și temporar, de câțiva patriarhi, ele pot fi interpretate ca răspunzând unui deosebit zel al unor credincioși de-a avea și din partea unui erarh atât de înalt ca patriarhul o confirmare a iertării sale de păcate, obținută prin preot în taina mărturisirii, sau ca o asigurare a unor rugăciuni deosebite pe care le-a făcut pentru sufletul său însuși patriarhul. Rugăciunea pentru iertare de păcate nu e niciodată de prisos, cum ne mărturisesc rugăciunile bisericești care toate cuprind această cerere, deși le rostim și imediat după taina mărturisirii; cu atât mai mult valorează aceste rugăciuni dacă sunt făcute de preot. Și și mai mult de un ierarh, provăzută cu plenitudinea harului hirotoniei.

Să observe Păr. Dr. I. Stanciu că în aceste cărți se vorbește în general de iertarea păcatelor spovedite sau nespovedite din uitare, nu numai de pedepsele temporale ale lor, cum sună doctrina indulgențelor. Patriarhii n'au fost conduși de o doctrină precisă, sistematică, în uz general, atunci când au dat cărțile lor, ci au accentuat cu autoritatea lor harismatică pe deoparte o iertare pe care o obținuseră credincioșii respectivi deja în taina mărturisirii, iar pe de altă parte le-au dat iertare pentru acele multe și mici păcate câte le comitem toți continuu, fără a fi în stare să ni le aducem aminte pe toate la mărturisire.

Nu se observă în aceste „cărți” ceea ce-i specific indulgențelor: scoaterea de sub puterea harului din taina pocăinții a vre-unei părți din iertarea păcatelor pe cari omul le poate mărturisi în ea.

INFORMAȚIUNI

Știre personală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* s-a reîntors, Mercuri, 30 Noembrie a. c. la reședința Sa, venind de la București, unde a participat la desvelirea Monumentului marelui bărbat de stat Ion I. C. Brătianu și la primirea M. Sale Regelui Carol II în gara Mogoșoaia.

În interesul celor înstrăinați. Este știut, că mai multe institute de învățământ ale țării noastre și-au ținut de națională datorie să înfiinze câte o comună din părțile maghiarizate ale unor județe. Astfel *Liceul Sf. Petru și Pavel din Ploești* înființase încă din 1932 comuna *Porumbenii Mari* din protopopiatul Odorheiului, aducând foloase înveredate sfintei noastre biserici ortodoxe din comuna aceasta. Acum, în ziua de 20 Noembrie, Liceul de la Ploești, în frunte cu directorul său *Virgil Șerbănescu* și alți profesori, împreună cu întregul curs superior al liceului, s'au deplasat în comuna maghiarizată *Porumbenii Mari*, ca nași ai celor 12 *copilași* cari au primit sf. taină a botezului în vechea biserică ortodoxă a satului, — unde tot se mai găsesc și azi câțiva bătrâni cunosători ai graiului și legii strămoșești. Serviciul religios l-a săvârșit părintele adm. protopopesc S. Rusan, ear preotul comunei Iosif Sărbu a mulțumit în numele credincioșilor aduși la matca străbună a înstrăinaților de ieri.

Intru pomenirea lor. 1. Joi, 1 Decembrie, s'a desvelit la Sighișoara bustul lui *Ilarie Chendi*, ridicat de Soc. Astra. — 2. În amintirea luptătorului *V. Braniște*, dela a cărui moarte se împlinesc 10 ani, s'a desvelit în comuna sa natală Cinc, o placă de marmoră, în ziua de 1 Dec., din partea Aștei.

Mulțumită publică. Duminecă în 6 Noembrie 1938, s'a făcut sfințirea iconostasului din biserică ortodoxă română din *Crihalma*, jud. Târnava mare. Un sobor de preoți, în frunte cu protopopul tractului *Cohalm*, P. C. Părinte *Al. Brotea*, a făcut după Doxologie sfințirea apei cu rugăciu-

nile pentru sfințirea iconostasului și a picturii. Biserica era arhiplină de credincioși. Corul bisericii făcea să se mărească și mai mult evlavia lor. A predicat păr. *Neacșu-Bogata* olteană. La sfârșit a vorbit părințele, protopop elogiind sforțările preotului paroh *Dionisie Bucur* și strădania parohienilor, cari s'au întrecut în a jertfi pentru înfrumusețarea bisericii, o podoabă a tractului. Vorbește părintele Bucur din *Crihalma*, mulțumind lui Dumnezeu că l-a învrednicit să termine această operă. Aduce mulțumiri tuturor celor ce au jertfit pentru împodobirea sfintei biserici. Au dăruit: 1. Societatea de pășune foștii *Iobagi* din *Crihalma* 10.000 lei; 2. Societatea de pășune „*Consoțiu*”, *Crihalma* 10.000 lei; 3. *Primăria Crihalma* 5000 lei; 4. *Parohianul Eftimie Vlad* și *Ana* 1100 lei; 5. *Preoteasa Octavia Bucur* și *iii Lucreția, Dionisie, Mircea* și *Ioan* 1000 lei; 6. *Cornel Cruțu* și soții 2800 lei; 7. *Ioan Vlad* și *Ana* 200 lei; 8. *Gh. Stoica* (194) 600 lei; 8. Societatea „*Plugarul*” 500 lei.

În 8 Noembrie a. c. s'a făcut o colectă în parohie pentru biserică. S'au adunat peste 10.000 lei. Au dăruit sume peste 100 lei: *notarul Anghel, Themelis Tanase* 500 lei și alții sume între 50—100 lei. Tutoarea le exprim mulțumiri, rugând pe bunul Dumnezeu a răsplăti cu daruri bogate pe toți acești cuc. creștini. — Pr. D. Bucur.

Crima dela Cluj, unde s'a comis oribilul atentat asupra rectorului universității, lovește nu numai viața unei persoane, ci atentează la însăși ființa Neamului. De aceea, asasinii dela Cluj au săvârșit o faptă vestejită de toți cetățenii cari își iubesc țara. Dușmanii din lăuntrul țării, mânănd apa la moara vrăjmașilor din afară, cu atât mai vârtos își merită cea mai severă pedeapsă.

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 4 Decembrie 1938, va predica părintele *M. Neagu*; iar Marți 6 Decembrie 1938, păr. *Gh. Secaș*.

Frăția Ortodoxă Română și Societatea Rememorărilor Ortodoxe Române din Sibiu. Marți, 6 Decembrie 1938 la ora 6 seara va avea loc în Sala Prefecturii județene conferința dlui prof. univ. *Nichifor Crainic* despre Demofilia sau iubirea de popor. Intrarea liberă.

Conferință publică. În ciclul interesantelor conferințe, din sala prefecturii județului Sibiu, va vorbi Duminecă, în 4 Decembrie 1938, ora 17 (5 seara) dl *Valeriu Pușcariu*, profesor univ., Cluj, despre: Progresele turismului românesc.

Preoțimea protopopiatului Sibiu a recumpărat cununa pieritoare pentru decedatul cons. mlr. *Traian Petrișor*, cu Lei 1000, pentru ajutorarea ucenicilor la sărbătorile de Crăciun.

Mulțumită. Doamna *Eugenia Dr. Vecerde* a donat parohiei Sibiu-Cetate 1000 Lei, pentru ajutorarea săracilor de Crăciun din prilejul zilei numelui repositului ei soț *Nicolae*.

Răscumpărare. Dl *Dr. Nicolae Comșa*, medic, răscumpără felicitările de ziua onomastică cu 300 Lei pentru ajutorarea ucenicilor săraci dela meserii.

Mulțumită. Cu ocazia căsătoriei tinerilor dș. *Eugenia Stanciu* cu dl *Ilte Sărbu*, nași fiind dna și dl *Ioan Stanciu*, măestru zugrav în București, s'a colectat Lei 612 — pentru scopurile „*Reuniunii meseriașilor români din Sibiu*”. — Pentru primos mulțumește: Comitetul

Medic Univ.

Dr. Livia Armean

Consult boli de copil

ora 11—1 și 4—5

Strada Tribunei Nr. 7 etaj I.

TELEFON 115 (25) 1—2

Nr. 13.049/938 Ep.

(59) 1—1

Publicațiune

Consiliul arhiepiscopesc ortodox român din Sibiu dă în întreprindere tăierea în stânjini și transportarea la Sibiu a lemnelor de fag destinate spre exploatare din parchetul pe exercițiul silvic 1938/39 din pădurea numită „*Ciuha*”, situată în hotarul comunei *Vurpăr*.

Reflectanții vor înainta oferte în scris până la 19 Decembrie 1938 la Consiliul arhiepiscopesc ortodox român din Sibiu, unde se pot vedea zilnic condițiunile de dare în întreprindere.

Odată cu înaintarea ofertelor se va depune la Casieria Consiliului arhiepiscopesc garanție de Lei 10.000 (zecemii) — în numerar.

Oferte fără garanție nu se primesc. Sibiu, 30 Noembrie 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 548/1938

[55] 3—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. II-a Șercaia, din protopopiatul Oltul-Șercaia, cu termen de 30 zile dela întâia publicare în *Telegraful Român*.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul dela stat.
2. Chiria pentru locuință, sau locuință în natură.
3. Sesiunea parohială: 2 jug. cad. 524 st. □ pământ arabil.
4. O soarte de lemne din pădurea compozesorațiului.
5. Venitele stolare stabilite de adunarea protopopească pentru întreg protopopiatul.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român Oltul, în Șercaia, jud. Făgăraș, în termenul arătat.

La cererile de concurs se va anexa și concesiunea dela P. Ven. Consiliu arhiepiscopesc din Sibiu, că pot candida la această parohie.

Candidații se vor prezenta, cu încuviințarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuți de către parohieni.

Șercaia, la 6 Noembrie 1938.

Oficiul protopopesc ortodox român Oltul în înțelegere cu consiliul parohial.

Valeriu Judele
protopop.

C. preoți să stea în fruntea mișcării

Oastea Domnului

AU APĂRUT:

Calendarul Bunului Creștin

pe anul 1939

cu Șematism Lei 50.—; fără Șematism Lei 12.—

Calendarul „Oastea Domnului”

pe anul 1939 Lei 12.—

Calendarele au un cuprins foarte bogat și variat și sunt împodobite cu multe ilustrațiuni frumoase. Se pot comanda dela *Librăria Arhidiecezană din Sibiu*. La comanda de peste 10 ex. se dă rabatul convenit. Pe lângă prețul Calendarelor să se mai adaugă încă Lei 15 pt. porto postal

Ad. Nr. 347/1938

(56) 2—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a *Silvașul de sus* cu filia *Lingina*, din protopopiatul *Hațegului*, cu termen de 30 zile dela întâia publicare în *Telegraful Român*.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Salarul dela stat după pregătire.
2. Casă parohială în stare bună (două camere, o bucatărie și pivniță).
3. Sesiune parohială: a) În materă 10 jugăre arător și fânaș, 1 jug. fânaș prin reforma agrară și 16 jug. pădure; b) În filie: 3 1/2 jug. fânaș și 10 jug. pădure.
4. Adău, în materă câte două măsurii (à 30 litri) porumb nesfărâmat, iar în filie câte 10 lei numerar de fiecare casă.
5. Câte una zi de lucru de fiecare casă din filie.
6. Stola uzitată în protopopiat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român din *Hațeg* în termenul indicat.

Concurenții vor anexa la cererile de concurs și autorizațiunea dela P. V. Consiliu arhiepiscopesc de-a candida la această parohie și se vor prezenta, cu încuviințarea oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică pentru ca să fie cunoscuți de credincioși.

Hațeg, 6 Noembrie 1938.

Oficiul protopopesc în înțelegere cu consiliul parohial.

Ieronim Ciocan
protopop

[57] 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a *Prihodiște* cu filia *Tătărești* de *Criș*, din protopopiatul *Zarand*, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în *Telegraful Român*.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat.
2. Eclejie 2 jugăre 1100 stj

Cererile de concurs, împreună cu încuviințarea specială de candidare dela P. V. Consiliu arhiepiscopesc, se vor înainta subsemnatului Oficiu protopopesc în termenul deschis.

Concurenții, cu înștiințarea Oficiului protopopesc, se vor prezenta în biserică spre a se face cunoscuți parohienilor.

Brad, la 12 Noembrie 1938.

Ioan Andreiu
protopop.

Nr. 645—1938

(54) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a *Bârghiș*, protopopiatul *Agnita*, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în *Telegraful Român*.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat.
2. Casă parohială cu dependente.
3. Sesiune parohială 11 jug. 125 st. □ arător și fânaș.
4. Stola obișnuită în tract.
5. O ferdelă de cucuruz dela fiecare cap de familie.

Cererile de concurs însoțite de documentele necesare precum și de încuviințarea specială de candidare dela P. Ven. Consiliu Arhiepiscopesc se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc în termenul indicat.

Concurenții, cu încuviințarea oficiului protopopesc, se vor prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare în parohie pentru a fi cunoscuți din partea credincioșilor.

Oficiul protopopesc în înțelegere cu consiliul parohial.

Agnita, la 27 Septembrie 1938.

Emil Păcală
protopop.

Citiți, sprijiniți și răspândiți ziarul **Telegraful Român**